

Titel: Øieblikket Nr. 9

Citation: "Øieblikket Nr. 9", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K13*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2009 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-oi9-txr-shoot-ida32d7c40-74b5-481e-a99c-820efaf114c4.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K13

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Tekstredegørelse

1. Bibliografisk beskrivelse 569
2. Manuskriptbeskrivelse 572
3. Tilblivelseshistorie 580
4. Udgivelsesmåde 582

1. Bibliografisk beskrivelse

Øieblikket Nr. 9 forelå færdigtrykt fra Bianco Lunos Bogtrykkeri den 24. sept. 1855.* På titelbladet findes datoen »24 Septbr. 1855«. Skriftet blev annonceret som udkommet i *Adresseavisen* og *Fædrelandet*, begge nr. 223, den 25. sept. 1855, samt i *Berlingske Tidende*, nr. 224, den 26. sept. 1855.* Det kostede 20 skilling og udkom på forlaget C.A. Reitzels Bo og Arvinger.

Tre eksemplarer af *Øieblikket* Nr. 9 er blevet kollationeret; de benyttede eksemplarer er:

A Søren Kierkegaard Forskningscenterets arbejdseksemplar, privat indbundet og beskåret.*

B Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret, katalogsignatur F, 2656 - 8°, ex. 1.

C Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret, katalogsignatur F, 2656 - 8°, ex. 2.

Ved den interne kollation af de tre eksemplarer blev der ikke konstateret afvigelser. Eksemplar A danner grundlag for den følgende beskrivelse.

Kollationeringsformel

8°. 1⁸ 2⁴. \$2 signeret (-1₁, 2₂). 12 blade. Paginering [1-3], 4-22, [23-24].*

Formatet er oktav. Skriftet har et omfang på 24 sider, svarende til 12 blade fordelt på 1 ½ ark,* og er pagineret 4-22, idet bl. 1r-2r og bl. 12 er uden paginering.

S. [1] udgør titelbladet med indholdsfortegnelsen, s. [3]-6 »Altsaa saaledes staaer Sagen.«, s. 7-9 »At Idealerne skulle forkyndes - ellers er Christen-|dommen i dybeste Grund forfalsket.«, s. 10-11 »En Dosis Livslede.«, s. 12-15 »Vær Piat - og Du skal see, alle Vanskeligheder | forsvinde!«, s. 16-19 »At Præsterne ere Menneske-Ædere, og paa den | afskyeligste Maade.« og s. 20-22 »Præsten ikke blot beviser Christendommens Sandhed, | men han modbeviser den med det Samme.«. Titelbladets bagside og s. [23] og [24] er blanke.

Ark 1 er uden primasignatur, men med sekundesignatur; ark 2 er med primasignatur, men uden sekundesignatur. Primasignaturen (arknummeret) er angivet med arabertal, sekundesignaturen med arabertal fulgt af asterisk.

Beskrivelse af *Øieblikket* Nr. 9 i eksemplar A

Det beskårne hæftes blade måler ca. 121 × 193 mm.* Hæftets tykkelse er ca. 1 mm.

Papir

Der er benyttet almindeligt trykpapir af en ret kludeholdig kvalitet.

Typografi

Det fremherskende skriftsnit er fraktur; enkelte steder er benyttet tekstur (gotisk) og til titlen på forsiden skriften medolin. Til latinsk tekst er brugt antikva, og fremhævet tekst er sat med fed eller spatieret skrift.

Titelbladet er med to skillestreger – den ene enkelt, den anden dobbelt – delt i tre felter. I det øverste felt er anført skriftets titel og nummer, i det mellemste en indholdsfortegnelse, datoen »24 Septbr. 1855.« samt forfatternavnet, i det nederste udgivelsessted, forlag og trykkeri. Titlen er spatieret og sat med medolin i skriftets største punktstørrelse, ca. 6 grader over brødteksten.* Nummerangivelsen er sat med mindre punktstørrelse, ca. 4 grader over brødteksten. Overskriften »Indhold:« er sat med spatieret, fed tekstur, mens forfatternavnet er sat med fed fraktur, begge i samme punktstørrelse som brødteksten. Indholdsfortegnelsen og datoangivelsen er ca. 1 grad mindre. Udgivelsesstedet er sat med fed, lang tekstur i samme punktstørrelse som brødteksten. Forlæggernavnet er spatieret og ca. 1 grad mindre end brødteksten, trykkeriangivelsen ca. 2 grader mindre. Titelbladet er gengivet som illustration 27.

Overskrifterne til de forskellige artikler er sat med fed, ca. 1 grad større end brødteksten, og adskilt fra brødteksten med en tynd skillestreg. På s. [3], indrykket fra venstre og adskilt fra overskriften med en tynd vandret streg, findes dateringen »Den 31 Mai 1855.«, sat med ca. 1 grad mindre punktstørrelse end brødteksten. I artiklerne »Altsaa saaledes staaer Sagen.« og »En Dosis Livslede.« markerer tre asterisker et større ophold i teksten ved nyt afsnit. På s. 8 er ordet »beroligende« som det eneste sat med fed i brødteksten. Alle artiklerne indledes med en uncial, der er ca. 2 grader større end brødteksten.

En normalside har 32 linjer. Tekstkolumnen måler 88 × 158 mm. Brødteksten er sat i ca. 10 punkt (korpus). Der er dobbelt ordmellemsrum efter punktum. Artiklerne afsluttes med en enkelt finalestreg, den sidste artikel dog med en dobbelt.

Øieblikket.

Nr. 9.

Indhold:

- 1) Altsaa saaledes staaer Sagen.
- 2) At Idealerne skulle forkyndes — ellers er Christendommen i dybeste Grund forfalsket.
- 3) En Døds Livsleder.
- 4) Vær Piat — og Du skal see, alle Vanstueligheder forsvinde!
- 5) At Præsterne ere Menneske-Gedere, og paa den afstyeligste Maade.
- 6) Præsten ikke blot beviser Christendommens Sandhed, men han modbeviser den med det Samme.

24 Septbr. 1855.

S. Kierkegaard.

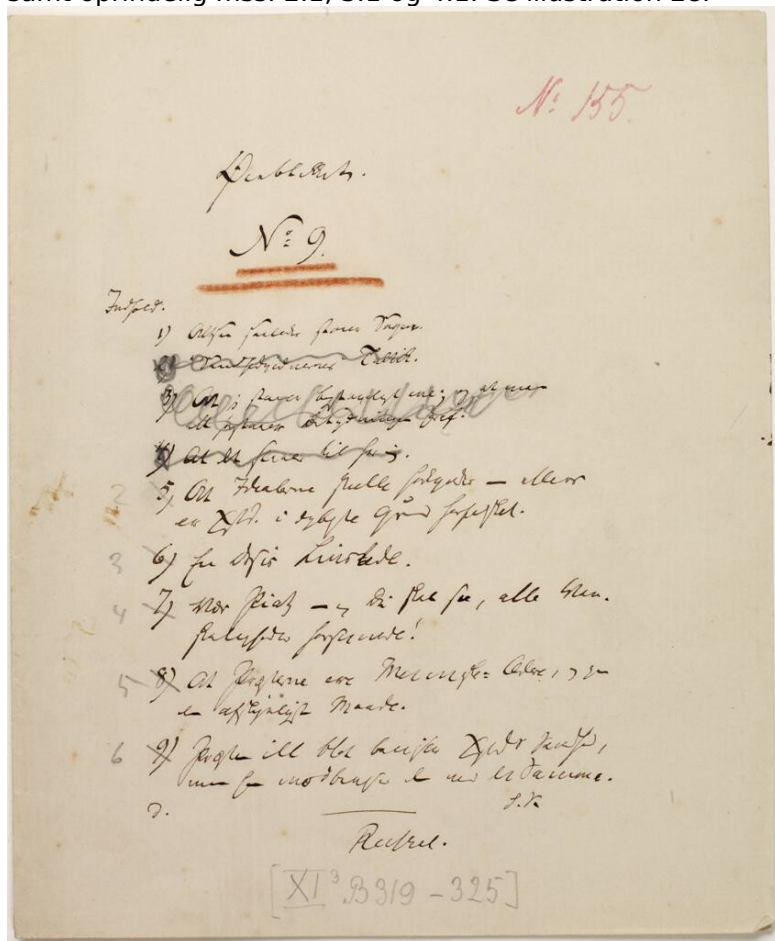
Kjøbenhavn.

Forlagt af E. M. Reitzels Bø og Arvinger.
Bianco Lunos Bogtrykkeri.

2. Manuskriptbeskrivelse

Til *Øieblikket* Nr. 9 findes følgende manuskripter, alle i Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kgl. Bibliotek.

- Oi9 1 Kladder til *Øieblikket* Nr. 9 fordelt på 9 dobbeltblade og 1 løst blad, i alt 19 blade.
- 1.1 Kladde til titelblad med indholdsfortegnelse (SKS 13, 371).
 1 dobbeltblad i 4°.^{*}
 Ingen paginering.
 Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 170 × 205 mm.^{*}
 Bl. [1v]-[2v] er ubeskrevet.
 På bl. [1r] findes følgende påskrifter: »Øieblikket. / **Nº 9.** / Indhold. / 1) Altsaa saaledes staaer Sagen. / 2) 'Sandhedsvidnernes' Taktik. / 3) At jeg staaer bogstaveligt ene; og at man / ikke forstaaer Betydningen heraf. / 4) At det slaaer til for mig. / 2 5) At Idealerne skulle forkyndes - ellers / er Xstd. i dybeste Grund forfalsket. / 3 6) En Dosis Livslede. / 4 7) Vær Piat - og Du skal see, alle Van-/skeligheder forsvinde! / 5 8) At Præsterne ere Menneske-Ædere, og paa / den afskyeligste Maade. / 6 9) Præsten ikke blot beviser Xstds Sandhed, / men han modbeviser den med det Samme.«.
 Herunder står en påbegyndt datering »d.«, forfatterinitialerne »S.K.« og adskilt herfra med en tynd vandret streg navnet på forlaget »Reitzel.«. Skriftets nummer er dobbelt understreget med rødkridt. Dobbeltbladet har fungeret som omslag til mss. 1.2-1.7 samt oprindelig mss. 2.1, 3.1 og 4.1. Se illustration 28.

28. Ms. 1.1, kladde til titelblad til *Øieblikket* Nr. 9 med tre bortredigerede titler

En del korrektioner. Sletningen af de tre titler samt ændringen i nummereringen er foretaget med blyant.

1.1 (Pap. XI 3 B 319)

1.2 Kladde til den 1. artikel: »Altsaa saaledes staaer Sagen« (SKS 13, 373-375).

2 dobbeltblade, i alt 4 blade i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 168 × 205 mm.

Bladet er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. På bl. [2v] er et afsnit færdigskrevet på langs i marginalsalten, og en tilføjelse hertil, indvist med et blyantindvisningstegn, er skrevet på hovedet i marginalsalten. Af bl. [4r] er kun to tredjedele beskrevet, bl. [4v] er ubeskrevet.

Øverst på bl. [1r] findes artiklens overskrift og derunder dateringen »31 Mai 55.«. På bl. [2r] og [3r] markerer tre asterisker et større ophold i teksten ved nyt afsnit.

Mange korrektioner, bl.a. en del marginaltilføjelser og overstregninger. På bl. [2r] er tre ord og på bl. [4r] et ord, ni linjer og to marginaltilføjelser slettet med blyant. På bl. [4r] er et indvisningstegn (et kors) skrevet med blyant.

(Pap. XI 3 B 320)

1.2

1.3 Kladde til den 2. artikel: »At Idealerne skulle forkyndes – ellers er Christendommen i dybeste Grund forfalsket« (SKS 13, 376-377).

1 dobbeltblad i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 170 × 201 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser.

Øverst på bl. [1r] findes artiklens overskrift, hvoraf » – ellers er Xstd. i dybeste Grund forfalsket.« er tilføjet. Derunder står dateringen »16. juli 55.«. På bl. [1v] forekommer redigeringsbemærkningen »Ny Udgang«, og i teksten er »**beroligende!**« dobbelt understreget.

En del korrektioner, bl.a. flere marginaltilføjelser.

(Pap. XI 3 B 321)

1.3

1.4 Kladde til den 3. artikel: »En Dosis Livslede« (SKS 13, 378-379).

1 løst blad i 4°. Afrivningskant i venstre side.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 167 × 203 mm.

Bladet er beskrevet i hele sidens bredde, kun en smal margin rummer tilføjelser. Bladene har efter beskrivning været foldet en gang på tværs.

Øverst på bl. [1r] står artiklens oprindelige overskrift »En Dosis Livs-Lede«, og i marginen findes redigeringsbemærkningen »Ny Udgang« tre gange indvist i teksten med dobbeltkors. Øverst på bl. [1v] markerer to asterisker et større ophold i teksten ved nyt afsnit.

En del korrektioner, bl.a. flere tilføjelser. På bl. [1r] er et enkelt ord slettet med blyant.

(Pap. XI 3 B 322)

1.4

1.5 Kladde til den 4. artikel: »Vær Piat – og Du skal see, alle Vanskeligheder forsvinde!« (SKS 13, 380-382).

2 dobbeltblade, i alt 4 blade i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 169 × 202 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. Øverst på bl. [3r] er en tilføjelse skrevet i hele sidens bredde og indvist i teksten vha. en krølleparentes. Af bl. [4r] er kun to tredjedele beskrevet, bl. [4v] er ubeskrevet.

Øverst på bl. [1r] findes artiklens overskrift og derunder dateringen »d. 3 Aug. 55.«.

Nogle korrektioner.
(Pap. XI 3 B 323)

1.5

1.6 Kladde til det 5. stykke: »At Præsterne ere Menneske-Ædere, og paa den afskyeligste Maade.« (SKS 13, 383-385).

2 dobbeltblade, i alt 4 blade i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt velin, ribbet. Det første dobbeltblad måler 169 × 202 mm, det andet 167 × 205 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. Af bl. [4v] er kun en fjerdedel beskrevet.

Øverst på bl. [1r] findes artiklens overskrift, hvoraf », og paa den afskyeligste Maade.« er tilføjet. Nedenfor står en slettet datering »25 Juli.« og derunder dateringen »23 Aug.«.

En del korrektioner. På bl. [1r] er en marginaltilføjelse samt syv linjer i inderspalten slettet med blyant, på bl. [2v] et overskydende 'd'.

(Pap. XI 3 B 324)

1.6

1.7 Kladde til den 6. artikel: »Præsten ikke blot beviser Christendommens Sandhed, men han modbeviser den med det Samme.« (SKS 13, 386-387).

1 dobbeltblad i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 168 × 205 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. Af bl. [2v] er kun to tredjedele beskrevet.

Øverst på bl. [1r] er artiklens oprindelige overskrift »Beviis og Modbeviis« ændret til »Præsten ikke blot beviser Xstds Sandhed, / men han modbeviser den med det Samme.«. Derunder findes dateringen »d. 8 Sept. 55.«.

Mange korrektioner, bl.a. en del marginaltilføjelser.

(Pap. XI 3 B 325)

1.7

(L-fort. + B-fort. 155; KA, B pk. 52, læg 9; Pap. XI 3 B 319-325)

1

Kladde og renskrift til en ubenyttet artikel til *Øieblikket* Nr. 9:

»'Sandhedsvidnernes' Taktik.«.

2

2.1 Kladde til en ubenyttet artikel: »'Sandhedsvidnernes' Taktik.«.

2 dobbeltblade, i alt 4 blade i 4°.

Bl. [1r]-[4r] er med blyant litereret a-g.

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 167-168 × 205 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. På bl. [1r] er en tilføjelse påbegyndt i inderspalten og fortsat i yderspalten. Af bl. [4r] er kun halvdelen beskrevet, bl. [4v] er ubeskrevet.

Øverst på side a findes artiklens overskrift og derunder dateringen »1 Juni 55.«. På side e markerer to asterisker et større ophold i teksten ved nyt afsnit.

Mange korrektioner. På side a er 4 linjer, på side b i alt 9 ord, på side c 6 linjer og et ord, på side d 3 linjer, side e 5 linjer og en marginaltilføjelse, side f 5 linjer og side g 3 linjer og 4 ord slettet med blyant.

(Pap. XI 3 B 137)

2.1

Renskrift til en ubenyttet artikel: »'Sandhedsvidnernes' Taktik.«.

2.2

1 sammenhæftning på 2 dobbeltblade, i alt 4 blade i 4°.

På bl. [1r]-[4r] er en blyantpaginering, 5-11 (på s. 11 med

tilføjelsen »11-22«), slettet med blyant og erstattet af litreringen a-g.

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 168 × 205 mm. Hæftetråd af rød silke.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. Af bl. [4r] er kun to tredjedele beskrevet, bl. [4v] er ubeskrevet.

Øverst på side a findes artiklens overskrift og derunder dateringen »d. 1 Juni 55.«. Oven for overskriften er romertallet »II« skrevet og slettet med blyant. På side e markerer to asterisker et større ophold i teksten ved nyt afsnit.

Mange korrektioner. På side a er et ord, på side b 5 linjer og 9 ord, på side c et ord og et komma, på side d 2 linjer, 3 ord og 2 sæt anførelstegn, på side e 2 linjer, på side f 2 linjer og på side g en linje slettet med blyant. På side g er 7 linjer desuden slettet med blæk.

(Pap. XI 3 B 136)

2.2

(L-fort. + B-fort. 178; KA, B pk. 51, læg 2 [I]; Pap. XI 3 B 136-137)

2

Kladde og renskrift til en ubenyttet artikel til *Øieblikket Nr. 9*: »At jeg staaer bogstaveligt ene; og at man ikke forstaaer Betydningen heraf.«.

3

3.1 Kladde til en ubenyttet artikel: »At jeg staaer bogstaveligt ene; og at man ikke forstaaer Betydningen heraf.«.

4 dobbeltblade, i alt 8 blade i 4°.

Bladene er med blyant litreret a-q (j overspringes).

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 167-169 × 202 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. På bl. [1r] breder teksten sig flere steder ud i yderspalten, og på bl. [8v] afsluttes teksten i yderspalten.

Øverst på side a findes artiklens overskrift og derunder dateringen »29 Juli 55.«. På side d og e forekommer redigeringsbemærkningen »Ny Udgang«, indvist i teksten med dobbeltkors.

Mange korrektioner. På side b, f, g, k og m er længere passager og marginaltilføjelser slettet, på side f, g og k med blyantkryds.

(Pap. XI 3 B 158)

3.1

Renskrift til en ubenyttet artikel: »At jeg staaer bogstaveligt ene; og at man ikke forstaaer Betydningen heraf.«.

3.2

1 sammenhæftning på 3 dobbeltblade, i alt 6 blade i 4°.

På bl. [1r]-[6r] er blyantpagineringen 12-22 slettet med blyant.

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 167 × 205 mm. Hæftetråd af rød silke.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. Bl. [6v] er ubeskrevet.

Øverst på bl. [1r] findes artiklens overskrift. Derover er romertallet »III« skrevet og slettet med blyant, og øverst i venstre hjørne er en cirkel tegnet med rødkridt.

Nogle korrektioner. På bl. [1r] er tre ord slettet med blyant, og på bl. [2r] er fem ord slettet med blyant og et indvisningstegn (kors) skrevet med blyant. På bl. [4v] er ti linjer slettet (med blæk), og på bl. [6r] tre linjer.

(Pap. XI 3 B 157)

3.2

(L-fort. + B-fort. 170; KA, B pk. 51, læg 2 [II]; Pap. XI 3 B 157-158)

3

Kladde og renskrift til en ubenyttet artikel til *Øieblikket Nr. 9*: »At det slaauer til for mig.«.

4

Kladde til en ubenyttet artikel: »At det slaauer til for mig.«.

4.1 1 dobbeltblad og 1 løst blad, i alt 3 blade i 4°. Det løse blad har

afrivningskant i venstre side.

Bladene er med blyant litereret a-f (side e rettet fra c).

Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 167 × 205 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. På bl. [1r] er en længere tilføjelse skrevet på langs i yderspalten og indvist i teksten med et dobbeltkors, og øverst på bl. [2v] breder en tilføjelse sig til inderspalten. Af bl. [3v] er kun halvdelen beskrevet.

Øverst på side a findes artiklens overskrift og derunder dateringen »11 Aug 55.«. Artiklen er delt op i tre: På side a findes »1«, på side d »2.« og side e »3«.

Mange korrektioner, bl.a. en del marginaltilføjelser. På side d er en linje slettet med blyant. På side b er en længere passage slettet med blæk, på side f en hel marginaltilføjelse.

(Pap. XI 3 B 160)

4.1

4.2 Renskrift til en ubenyttet artikel: »At det slaarer til for mig.«.

1 dobbeltblad og 1 løst blad, i alt 3 blade i 4°. Det løse blad har afrivningskant i venstre side og bærer spor fra sammenhæftning med andre mss. i form af en lille perforering i øverste venstre hjørne.

Blyantpagineringen 23-28 er med blyant erstattet af literering a-f.
Papir: gulligt velin, ribbet. Mål: 168 × 205 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smal yderspalte tilføjelser. På bl. [3v] er kun skrevet to linjer.

Øverst på side a findes artiklens overskrift, og ovenfor er romertallet »IV« med blyant skrevet og ændret til »III«, som også er overstreget med blyant. Artiklen er delt op i tre: på side a findes »1«, på side d »2.« og på side e »3.«

Enkelte korrektioner.

(Pap. XI 3 B 159)

4.2

(L-fort. + B-fort. 177; KA, B pk. 51, læg 2 [II]; Pap. XI 3 B 159-160)

4

3. Tilblivelseshistorie

Som det sidste i rækken af *Øieblikket*-skrifter udkom nr. 9 den 24. sept. 1855, kun 13 dage efter *Øieblikket Nr. 8*. Artiklerne til nummeret var blevet udformet i løbet af maj-sept. og altså tæt på datoen for udgivelsen. Et par af kladderne til *Øieblikket Nr. 9* er dateret: kladden til den 1. artikel »31 Mai 55« (ms. 1.2), den 2. artikel »16. juli 55« (ms. 1.3), den 4. artikel »d. 3 Aug. 55« (ms. 1.5) og den 6. artikel »d. 8 Sept. 55« (ms. 1.7). Kladden til den 5. artikel bærer datoen »23 Aug«, men var oprindeligt dateret »25 Juli«, hvilket peger på, at stykket var skrevet den 25. juli, men sandsynligvis først blev bestemt til at indgå i *Øieblikket Nr. 9* den 23. aug. Dateringen i den 1. artikel har SK valgt at viderebringe i førstetrykket under overskriften »Altsaa saaledes staaer Sagen«.

SK har altså arbejdet på materialet til *Øieblikket Nr. 9*, samtidig med at han har arbejdet på de øvrige numre af *Øieblikket*. Også i dette tilfælde fremgår det, at SK var i færd med en større produktion af mindre tekster, og at artiklerne i *Øieblikket Nr. 9* var en del heraf. Kun kladden til den 3. artikel afviger fra de øvrige kladder ved ikke at være dateret og ved at være skrevet på konceptpapir uden den sædvanlige foldning af papiret til hoved- og marginals palte. Det kunne derfor tyde på, at artiklen er blevet skrevet i en anden sammenhæng end de øvrige.

I indholdsfortegnelsen har artiklerne fået den endelige rækkefølge, som kendes fra førstetrykket og nogenlunde stemmer overens med dateringerne. Dog optræder tre titler, som med blyant er blevet slettet fra listen, således at nummereringen har måttet ændres herefter. Til de tre ubenyttede artikler er overleveret både kladder og renskrift, og alle tre renskrifter bærer øverst på bl. [1r] et blyantskrevet romertal, som angiver den placering, den pågældende artikel havde i indholdsfortegnelsen, henholdsvis II, III og IV. Sidsnævnte er blevet ændret fra IV til III, hvilket viser, at artiklen formentlig var rykket et punkt op, før

den blev udeladt og henlagt. De tre renskrifter peger på, at artiklerne er taget ud af en samlet renskrift til *Øieblikket* Nr. 9, som ikke er overleveret (formentlig gået tabt i trykken). Dette er også tilfældet ved flere af de øvrige numre af *Øieblikket*.^{*}

Kladderne til de tre ubenyttede artikler: »'Sandhedsvidnernes' Taktik« (ms. 2.1), »At jeg staaer bogstaveligt ene; og at man ikke forstaaer Betydningen heraf« (ms. 3.1) og »At det slaaer til for mig« (ms. 4.1), er dateret henholdsvis »1 Juni 55«, »29 Juli 55« og »11 Aug 55«. Artiklerne er altså skrevet inden for samme tidsramme som de øvrige artikler i *Øieblikket* Nr. 9. Til »'Sandhedsvidnernes' Taktik« er dateringen »1 Juni 55« undtagelsesvis blevet overført til renskriften (ms. 2.2). I artiklen reflekterer SK selvbevidst over kirkestriden, sådan som den er forløbet siden udgivelsen af avisartiklen »Var Biskop Mynster et 'Sandhedsvidne', et af 'de rette Sandhedsvidner' - er dette Sandhed?« i *Fædrelandet*, nr. 295, den 18. dec. 1854. Det samme sker i »At jeg staaer bogstaveligt ene; og at man ikke forstaaer Betydningen heraf«, hvor SK redegør for overgangen fra at skrive artikler i *Fædrelandet* til udgivelsen af *Øieblikket*.^{*} I »At det slaaer til for mig« diskuteres ordet sandhedsvidne endnu en gang og fremhæves som kirkestridens brændpunkt.

Der er som nævnt ikke overleveret renskrift (trykmanuskript) til *Øieblikket* Nr. 9, ligesom der heller ikke er overleveret korrekturer.

4. Udgivelsesmåde

Øieblikket Nr. 9 udkom hos forlagsboghandler C.A. Reitzels Bo og Arvinger. Skriftet optræder ikke i Reitzels protokol over *Forhandling med Forfattere, Redacteur &c: 1835-[1858]*,^{*} men if. Frithiof Brandt og Else Thorkelin, der havde adgang til den nu tabte *Regnskabsprotokol for 1849-59*, udgjorde SKs honorar for *Øieblikket* nr. 1-9 i alt 411 rigsdaler, 4 mark og 15 skilling.^{*} Oplagets størrelse og trykkeomkostningerne hos Bianco Luno kendes ikke.^{*}

Øieblikket Nr. 9 blev måske allerede i SKs levetid oversat. I 1855 udkom i Uppsala *Ögonblikket. Nr. 9. Öfversättning från danskan* i et særskilt hæfte på forlaget Wahlström & C.^{*}